

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **Ing. L. W.**, zast. Ing. Petrem Rosenkranzem, daňovým poradcem, se sídlem 5. května 213, Bílina, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2023, č. j. 3173/23/5200-10421-711439, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 16 Af 7/2023-30,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 16 Af 7/2023-30, **se zrušuje** a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Finanční úřad pro Ústecký kraj, územní pracoviště v Mostě, rozhodnutím ze dne 11. 5. 2022, č. j. 1354759/22/2510-60561-508544, podle § 106 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“), zastavil řízení zahájené podáním žádosti žalobkyně o poskytnutí kompenzačního bonusu podle zákona č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022 (dále jen „zákon o kompenzačním bonusu“), neboť se jednalo o zjevně právně nepřipustné podání. Obor činnosti uvedený v žádosti, tedy obchod s motorovými vozidly, kromě motocyklů, a údržba, oprava a servis motorových vozidel, totiž nebyl bezprostředně dotčen opatřeními ve smyslu § 1 zákona o kompenzačním bonusu a nejednalo se ani o činnost skutečně významně dotčenou ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 téhož zákona.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 1. 2023, č. j. 3173/23/5200-10421-711439, odvolání zamítl a uvedené prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) však rozsudkem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 16 Af 7/2023-30, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] V odůvodnění rozsudku krajský soud dovedl nesprávnost závěru správce daně, že žalobkyně není subjektem kompenzačního bonusu podle zákona o kompenzačním bonusu. Žalobkyně je totiž společníkem společnosti s ručením omezeným a naplnění požadavků stanovených v § 3 zákona o kompenzačním bonusu u ní daňové orgány nikterak nezpochybňovaly. Stejně tak je nesprávný závěr daňových orgánů, že žádost žalobkyně je nepřijatelným podáním, a je tudíž dán prostor pro zastavení řízení o ní podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu představované rozsudky ze dne 7. 5. 2008, č. j. 2 As 74/2007-55, a ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 Afs 346/2017-31, totiž vyplývá, že zjevně právně nepřijatelným podáním je takové, které zákon vůbec neumožňuje a u něhož je již na první pohled zřejmé, že mu nelze vyhovět. Nepřijatelnost přitom musí být zřejmá již ze samotného podání, a nikoliv teprve z výsledků dalšího dokazování či zjišťování. V dané věci však správce daně po obdržení žádosti o kompenzační bonus neměl za to, že se jedná o nepřijatelné podání. Naopak o něm jednal jako o žádosti přijatelné, když ji meritorně přezkoumával a řešil, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro vyplacení kompenzačního bonusu. Za této situace nebylo možné řízení o žádosti zastavit podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu, a proto je žalobou napadené rozhodnutí nezákonné.

[5] Krajský soud se již nezabýval dalšími námitkami žalobkyně směřujícími proti nesprávnosti meritorního posouzení žádosti o poskytnutí kompenzačního bonusu, neboť řízení o ní skončilo nemeritorním rozhodnutím o jeho zastavení.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost, v níž označil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[7] V jejím doplnění, které bylo učiněno v měsíční lhůtě stanovené ve výzvě soudu, stěžovatel namítl porušení dispoziční zásady vyjádřené ve znění § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. V této souvislosti nejprve citoval příslušné pasáže rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vztahující se k této zásadě žalobního řízení a následně uvedl, že krajský soud nerespektoval rozsah soudního přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí vymezený v žalobních námitkách. V nich se totiž žalobkyně zabývala výkladem § 8 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu, a to konkrétně tzv. testem významné dotčenosti a posouzením toho, kdo v dané věci nese důkazní břemeno, na což navázala tvrzením týkajícím se požadavku na prokazování negativních skutečností. Dále namítla, že se odvolací orgán těmito skutečnostmi nezabýval. Nikde v žalobě však nelze shledat argumentaci týkající se procesního postupu správce daně, když žalobkyně ani náznakem nerozporovala otázku nepřijatelnosti žádosti o kompenzační bonus. Stejně tak ani okrajově neuplatnila námitku tzv. samovyšetření kompenzačního bonusu. Žádnou z těchto námitek přitom nelze z obsahu žaloby ani dovést. O absenci jakékoliv námítky směřující proti hodnocení právní nepřijatelnosti žádosti o kompenzační bonus svědčí i skutečnost, že argumentace obsažená v žalobě je zcela totožná s argumentací uplatněnou v žalobě proti rozhodnutí stěžovatele ze dne 24. 1. 2023, č. j. 2850/23/5200-10421-711439, kterým bylo zamítnuto odvolání proti dodatečnému platebnímu výměru za bonusové období od 22. 11. 2021 do 31. 12. 2021

pokračování

na částku 40.000 Kč, přičemž žaloba proti tomuto rozhodnutí o odvolání byla zamítnuta krajským soudem rozsudkem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 16 Af 6/2023-30.

[8] Veškerá argumentace krajského soudu obsažená v napadeném rozsudku se nicméně podle stěžovatele týkala posouzení toho, zda byla žalobkyně subjektem kompenzačního bonusu, a zda tedy žádost o jeho poskytnutí byla zjevně právně nepřipustným podáním ve smyslu § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Přitom se krajský soud vůbec nezabýval žádnou z námitek uplatněných v žalobě s tím, že tak nemůže učinit s ohledem na zjevnou právní nepřipustnost žádosti o kompenzační bonus, čímž vytvořil dojem, jako kdyby posuzoval procesní postup správce daně na základě žalobní námitky. Ta však nebyla ani okrajově uplatněna a v posuzované věci ani nebyly naplněny podmínky pro překročení ustanovení § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. dovozené judikaturou. Ostatně i samotný krajský soud uvedl, že nebyly zjištěny vady rozhodnutí o odvolání, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Jestliže tedy krajský soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí z důvodu, který nebyl uplatněn jako žalobní bod, jedná se o vadu řízení před soudem s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé, k níž musí kasační soud přihlédnout z úřední povinnosti. V této souvislosti odkázal stěžovatel na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7 Afs 216/2006-637, a ze dne 19. 10. 2016, č. j. 1 Afs 215/2016-32. Dále zdůraznil, že žádná z uplatněných žalobních námitek by před krajským soudem neobstála, jak vyplývá z jeho již zmíněného rozsudku sp. zn. 16 Af 6/2023, ve kterém shledal za správné věcné posouzení žádosti o kompenzační bonus spočívající v závěru o nenaplnění podmínky tzv. významné dotčenosti činnosti žalobkyně.

[9] Stěžovatel rovněž namítl nepřezkoumatelnost a vnitřní rozpornost napadeného rozsudku, neboť krajský soud konstatoval nenaplnění podmínek pro překročení mezi žalobními námítkami a současně jejich rozsah z výše uvedených důvodů překročil a rozhodnutí o odvolání zrušil z důvodu, který nebyl žalobkyní uplatněn. Přitom vůbec nezdůvodnil, proč takto postupoval. Argumentace krajského soudu se jeví stěžovateli tak, že si domyslel námitku týkající se nesprávného procesního postupu správce daně a následně ji vypořádal tak, jako kdyby byla v žalobě obsažena.

[10] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti toliko uvedla, že se plně ztotožňuje s odůvodněním napadeného rozsudku krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., nicméně v ní jen namítl vady žalobního řízení, takže ji ve skutečnosti podal pouze z důvodu uvedeného v písmenu d) tohoto ustanovení.

[13] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

[14]Podstatou kasační stížnosti je namítané překročení rozsahu soudního přezkumu v rozsudku krajského soudu, který žalobou napadené rozhodnutí zrušil kvůli pochybení, proti němuž nikterak žalobkyně nebrojila. Této stížnostní námitce Nejvyšší správní soud přisvědčil.

[15]Z obsahu podané žaloby vyplývá, žalobkyně se v ní zabývala výkladem § 8 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu ve vztahu k tzv. testu významné dotčenosti, důkaznímu břemenu správce daně a tvrzenému požadavku na prokazování negativních skutečností a dále namítla, že se odvolací orgán těmito skutečnostmi nezabýval. Žalobkyně však ani okrajově v žalobě nezmínila nesprávnost postupu správce daně spočívající v nesplnění podmínek pro zastavení řízení o žádosti o poskytnutí kompenzačního bonusu kvůli její zjevné právní nepřipustnosti. Ani náznakem tedy v žalobě netvrdila, že se nejednalo o žádost, kterou zákon vůbec neumožňuje a že její právní nepřipustnost nebyla zřejmá již z jejího samotného obsahu, a nikoliv teprve z výsledků dalšího dokazování či zjišťování, v důsledku čehož nebyly ani dány důvody, pro něž lze podle příslušné judikatury zastavit řízení podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu bez meritorního projednání věci. Přitom se jednalo o naprosto stěžejní skutečnost rozhodnou pro posouzení zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí, na kterou se však žalobkyně v řízení před krajským soudem vůbec nezaměřila.

[16]Ve správním soudnictví přitom platí dispoziční (koncentrační) zásada, která se projevuje zejména ve stanovení nepřekročitelné lhůty, v níž má žalobce možnost vymezit rozsah soudního přezkumu. Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., *žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3) musí obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné.* Podle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s., *rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body [žalobce] může jen ve lhůtě pro podání žaloby.* Podle § 72 odst. 1 s. ř. s., *žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.* Podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. pak platí, že *soud přezkoumává v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí.*

[17]Skutečnostmi, které žalobkyně nevznesla ve dvouměsíční lhůtě pro podání žaloby, se tedy krajský soud nemohl zabývat, a proto nebyl oprávněn zrušit rozhodnutí o odvolání z důvodu, jenž nebyl předmětem žádného žalobního bodu. Nejednalo se přitom ani o pochybení, k němuž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti i bez žalobní námitky na základě některé z výjimek z pravidla obsaženého v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s., které dovodila judikatura. Tím, že tak krajský soud učinil a zrušující rozsudek opřel jen o skutečnosti, vůči nimž žalobkyně v žalobním řízení nebrojila, zatížil napadený rozsudek vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Takový nesprávný postup byl totiž nejen popřením dispoziční zásady, nýbrž znamenal i zásah do principu rovnosti účastníků řízení, neboť jim krajský soud odňal právo vyjádřit se ke skutečnostem, které vzal za určující pro své zrušující rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7 Afs 216/2006-637). Navíc krajský soud nezdůvodnil, proč rozhodnutí stěžovatele přezkoumal nad rámec žalobních námitek, ačkoliv zároveň konstatoval, že v projednávané věci neshledal takové nedostatky, k nimž by bylo nutné přihlížet z úřední povinnosti i bez návrhu. Lze tedy konstatovat, že v dané věci byl naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

IV. Závěr

pokračování

[18]S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právní názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku. V dalším řízení tak posoudí zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí jen v rozsahu uplatněných žalobních námitek, popř. jejich souvislost se zastavením řízení o žádosti o kompenzační bonus pro její zjevnou právní nepřipustnost podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu, které je v nyní posuzované věci předmětem soudního přezkumu.

[19]O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2024

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu